مرضیه حسن پور
@Journalist

تفصیلی| پرونده ۹ ساله جذب استاد روی میز رؤسای دانشگاه‌ها ماند

رئیس هیأت عالی جذب اعضای هیأت علمی با تشریح روند فعالیت این هیأت از سال ۱۳۸۷، تأکید کرد که دانشگاه‌ها در جذب اعضای هیأت علمی اختیار کامل دارند و هیأت عالی جذب در اجرا دخالت نمی‌کند.

به گزارش خبرنگار گروه حوزه و دانشگاه خبرگزاری فارس، هیأت عالی جذب اعضای هیأت علمی طی نزدیک به دو دهه فعالیت، یکی از ارکان نظارت بر فرآیند جذب استاد در دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی کشور بوده است؛ ساختاری که به گفته محمدعلی کی‌نژاد رئیس هیأت عالی جذب، با هدف تسریع ساماندهی فرآیند جذب، کاهش دخالت‌های سلیقه ایی و تقویت استقلال دانشگاه‌ها شکل گرفت. کی‌نژاد در گفت‌وگو با فارس، از روند شکل‌گیری این ساختار، اختیارات دانشگاه‌ها، آسیب‌های ناشی از نگاه سیاسی، سازوکار رسیدگی به شکایت‌ها و ضرورت توجه به آمایش آموزش عالی سخن گفت.

فارس: خیلی خوش آمدید به تحریریه خبرگزاری فارس. به‌عنوان اولین سؤال، درباره هیأت‌های اجرایی و مرکزی جذب اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها بفرمایید. این

هیات‌ها از چه زمانی فعالیت خودشان را اغاز کردند و اساسا چگونه فعالیت می‌کنند؟

کی‌نژاد: در سال ۱۳۷۵، بر اساس حکم امام شهید، عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی شدم. حدود چند ماه گذشته بود که در زمان مرحوم آقای هاشمی رفسنجانی، (رییس وقت شورای عالی انقلاب فرهنگی) به‌عنوان دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی در سال ۱۳۷۵ انتخاب شدم. در آن زمان حکم امام شهید این بود که بعد از تعیین و تصویب توسط شورا معظم له دبیر را تایید و سپس رئیس جمهور حکم صادر می کرد.

چند ماهی گذشته بود و به‌عنوان دبیر شورا فعالیت می‌کردیم. یکی از کارهایی که در دبیرخانه شورا مستقر بود، گزینش دانشجو و گزینش استاد بود، ما بررسی کردیم و دیدیم هر دو گزینش بیشتر با وزارتخانه‌ها ارتباط دارد و به صورت فیزیکی در دبیرخانه مستقر شده است.

اصرار کردیم که این بخش به وزارتخانه‌ها منتقل شود، بعضی مسائل اجرایی هم بود که آن‌ها را به وزارتخانه‌ها واگذار کردیم؛ یعنی قبلاً این امور در شورای عالی انقلاب فرهنگی بود.

خاطرم هست که یک جلسه خدمت آقای حجازی رسیدم، متوجه شدم این اقدامات انتقال امور اجرایی مربوط به وزارتخانه‌ها از شورای عالی انقلاب فرهنگی، به حضرت امام شهید رسانده بودند، ایشان خیلی این کار را پسندیده بودند.

اموری را که مربوط به وزارتخانه‌ها بود واگذار کردیم، مدتی که گذشت و کارها سامان پیدا کرد، یکی از کارهایی که من از بعد از انقلاب، یعنی زمانی که هنوز سنگرهای خیابان های تهران جمع نشده بود، دنبال می‌کردم، بحث تذکیه وتحول دانشگاها بود.

در واقع هیأت‌های تزکیه دانشگاه را راه انداخته بودیم و معتقد بودیم دانشگاه‌ها باید متحول شوند، از همان زمان به بررسی موضوع هیات علمی پرداختیم.

من خیلی به این مسئله حساس بودم و احساس می‌کردم باید به آن رسیدگی شود، بنابراین کار را شروع کردیم و این روند ادامه پیدا کرد تا رسیدیم به مصوبه سال ۱۳۸۶ که شورای عالی انقلاب فرهنگی، هیأت‌های اجرایی مرکزی و عالی جذب را تصویب کرد.

آن زمان بعد از ۹ سال مسئولیتم، دبیر جدید شورا انتخاب و این مصوبه تصویب شد، اصرار کردند که مسئولیت این کار را بر عهده بگیرم. به‌دلیل ۹ سال دبیری و مسئولیت و رفت‌وآمد به تبریز، ابتدا ملاحظاتی داشتم، اما در نهایت پذیرفتم، با این شرط که در جذب این سرمایه‌ها، هیچ شخصیت حقیقی و حقوقی، ورود پیدا نکند، اکنون ۱۹ سال از آن تاریخ می‌گذرد.

در رابطه با بحث مدیریت‌ها و اثرات آن، یکی از نهادهایی که می‌شود اثر مدیریت پایدار را در آن ارزیابی کرد، همین مجموعه است؛ وقتی مدیریت پایدار باشد و ضوابط رعایت شود، می‌تواند چنین آثار خوبی داشته باشد.

ساختاری که در شورا تصویب شد، این بود که هیأت عالی جذب از سه نفر از اعضای حقیقی شورای عالی انقلاب فرهنگی، وزرای علوم و بهداشت و چند شخصیت دیگر تشکیل شود، با این ترکیب، کار را شروع کردیم.

ابتدا خود هیأت عالی تشکیل شد، در دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی، اختیاراتی به ما داده شده بود و ما هیأت‌های مرکزی را تشکیل دادیم، آن زمان دو هیأت مرکزی داشتیم؛ یکی برای وزارت بهداشت و دیگری برای وزارت علوم. امروز هیأت‌های مرکزی ما چهار وزارتخانه، دانشگاه آزاد اسلامی و دانشگاه‌های حوزوی را پوشش می‌دهند.

چهار وزارتخانه شامل وزارت علوم، وزارت بهداشت، وزارت آموزش‌وپرورش و وزارت دفاع است که دانشگاه دارند، در کنار آن‌ها، دانشگاه آزاد اسلامی و دانشگاه‌های حوزوی با شرایط خاص نیز قرار دارند.

برای هرکدام از هیأت‌های مرکزی وظایفی مشخص شد، اولاً این هیأت‌های مرکزی باید هماهنگی و نظارت بر دانشگاه‌ها را انجام دهند؛ ورود محتوایی به پرونده‌ها نمی‌توانند داشته باشند؛ ورود محتوایی در اختیار دانشگاه‌هاست. هیأت‌های مرکزی می‌توانند از نظر شکلی وارد شوند و بررسی کنند که مثلاً اشکالاتی وجود دارد یا خیر و آن اشکالات برطرف شود.

کار اصلی را دانشگاه‌ها تحت عنوان هیأت‌های اجرایی جذب انجام می‌دهند، هیأت اجرایی جذب متشکل از شخصیت‌های حقیقی و حقوقی است.

شخصیت‌های حقوقی شامل رئیس دانشگاه، رئیس نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه و یکی از معاونان دانشگاه، به اضافه مسئول بسیج اساتید دانشگاه (که دوسال قبل اضافه شد) هستند؛ شخصیت‌های حقیقی نیز پنج تا هفت نفر هستند.

این شخصیت‌های حقیقی از منابع مختلف معرفی می‌شوند، بعضی استادان مورد اعتماد اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی هستند، افرادی را داریم که از نظر صلاحیت‌های علمی، در بالاترین سطح دانشگاه خود و در سطح کشور شناخته‌شده‌اند.

از نظر درجه علمی نیز باید استاد باشند و اگر استاد نبودند، دانشیار باشند، در دانشگاه‌های تازه‌تأسیس ممکن است استادیار معرفی شود، این افراد بررسی می‌شوند و برایشان حکم صادر می‌شود. احکام این افراد را هیأت عالی جذب صادر می‌کند.

اوایل کار، یک‌باره دیدیم حدود هزار و ۱۲۰۰ تا ۱۳۰۰ حکم باید صادر کنیم. تأییدها که انجام می‌شد، برای اجرا به وزارتخانه‌ها ارسال می‌کردیم و وزارتخانه‌ها حکم را صادر می‌کردند.

بعد از مدتی متوجه شدیم بعضی احکامی که تأیید شده، صادر نمی‌شود. بنابراین وارد چگونگی موضوع شدیم. نگاهی که در دولت‌های مختلف وجود داشته این بوده که در حرف همه می‌گویند هماهنگ هستیم، اما در عمل گاهی نگاه سیاسی وارد موضوع می‌شد.

این یکی از آسیب‌هاست؛ چون هیأت علمی سرمایه کشور است، ما به دنبال رفع این نگاه سیاسی در هیأت‌های اجرایی و جذب اعضای هیأت علمی بودیم و تلاش می‌کردیم این مسائل نباشد.

گاهی هم برای حل برخی مشکلات از مقام معظم رهبری کمک می‌گرفتیم، ایشان نیز همیشه این نگاه را داشتند که این حرکت، حرکت درستی است و نباید نگاه سیاسی در آن وجود داشته باشد.

ما وقتی این ساختار را راه‌اندازی کردیم، یک‌سری شرایط برای دانشگاه‌ها تعیین شد. مثلاً دانشگاه‌ها باید هیأت اجرایی تشکیل دهند و حتماً رئیس دانشگاه در آن حضور داشته باشد. دانشگاه را رئیس دانشگاه اداره می‌کند و بدون حضور او، تصمیمات غیرقانونی خواهد بود.

نکته دوم، استقلال دانشگاه‌هاست، ما قانون داریم، دستگاه وزارتخانه نباید با دانشگاه مانند یک اداره‌کل برخورد کند، دانشگاه مستقل است؛ خود دانشگاه نیازش را اعلام می‌کند و در چارچوب ضوابط مصوب، هیات اجرایی جذب تصمیم می‌گیرد.

بعضی مواقع دیدیم که برخی افراد با سلیقه سیاسی خاص در امور جذب دانشگاه‌ها دخالت می‌کنند. یک مصوبه را به شورای عالی انقلاب فرهنگی بردم و بسیار بر آن اصرار داشتم، تاکید این بود که هیچ شخصیت حقیقی یا حقوقی به‌ویژه در استان‌ها نباید در عملکرد و کار هیات اجرایی دانشگاه‌ها دخالت کند.

حتی در جلسه شورای عالی انقلاب فرهنگی به رئیس‌جمهور هم عرض کردم با بعضی از مسئولین مشکلاتی داریم که نباید در این موضوع دخالت شود؛ چون بحث سرمایه انسانی کشور است؛ در جلسات مرتب شرکت کرده و تاکید کردم که هیات مرکزی فقط ورود شکلی دارد و نباید در محتوای پرونده‌ها وارد شود.

امروز صبح هم دوباره همین تذکر را دادم، چهارشنبه جلسه داشتیم و آنجا هم تأکید کردم که ورود شما شکلی است و ورود محتوایی ندارید. بحث‌های علمی و عمومی مربوط به دانشگاه‌هاست.

ما یک مصوبه به نام «۶۰۸» داریم که در شورای عالی انقلاب فرهنگی تصویب شده است، به نظر من بیش از ۹۵ درصد این مصوبه اجرایی شده است.

موضوع را به شورای عالی انقلاب فرهنگی منتقل کردیم و مجدداً بر وظایف دانشگاه‌ها تأکید شد، بخشنامه دیگری نیز در شورا تصویب شد که بر اساس آن، جذب، تبدیل وضعیت و بورس، همگی از وظایف دانشگاه‌ها و هیأت‌های اجرایی جذب دانشگاه‌هاست.

یکی از مواردی که بعضی مسئولین به غلط مطرح می‌کنند، همین موضوع است. می‌گویند اختیارات را از دانشگاه‌ها گرفته‌اید، درحالی‌که اختیارات در دست خود دانشگاه‌هاست. منتها گاهی رئیس دانشگاه به‌گونه‌ای برخورد می‌کند که کتبی هم چیزی نمی‌نویسد، اما شفاهی مانع استفاده هیأت اجرایی از اختیاراتش می‌شود و

علاقمندند اختیارات به وزارت منتقل شود.

به نظر ما وقتی این مصوبه ابلاغ شده، دیگر تکالیف روشن است؛ هیأت عالی، سیاست‌گذار سیاست‌های اجرایی است؛ چون اصل سیاست‌گذاری با شورای عالی انقلاب فرهنگی است.

ما در اجرا دخالت نمی‌کنیم. یکی از وظایف ما رسیدگی به شکایات است.

بر اساس قانون موجود، فرد باید برای شکایت به دیوان عدالت اداری مراجعه کند، اما با توجه به شأن هیأت علمی، مقام معظم رهبری امر فرمودند این بخش در خود شورای عالی انقلاب فرهنگی نیز بررسی شود.

بر همین اساس، در ماده ۲۰ مقرر شد فرد ابتدا به دانشگاه شکایت کند، اگر قانع نشد، در مرحله بعد، ماده ۲۱ به وزارتخانه مراجعه کند و اگر از وزارتخانه شکایت داشت، طبق ماده ۱۵، از طریق وزارت، موضوع به شورای عالی انقلاب فرهنگی ارجاع می‌شود. ما مستقیما ماده ۱۵ را نمی‌پذیریم.

ما در آنجا کمیته‌ای تشکیل داده‌ایم که نمایندگان وزارتخانه‌ها در آن حضور دارند. پرونده بررسی می‌شود و مشخص می‌کنند که حق با وزارتخانه است یا دانشگاه یا هیات علمی. سپس حکم صادر می‌شود و این حکم لازم‌الاجراست.

یکی دیگر از بحث‌ها، آمایش آموزش عالی کشور است، حدود ۱۰ سال برای آمایش آموزش عالی کشور زحمت کشیده شد، ما باید در جذب اعضای هیأت علمی، این موضوع را رعایت کنیم.

امروز کشور یک‌سری رشته‌ها دارد، اما ممکن است در ۱۰ سال آینده بعضی از این رشته‌ها دیگر مورد نیاز نباشند؛ چه کسی باید به فکر این موضوع باشد؟ حتماً باید قبل از تاسیس رشته به فکر تربیت هیات علمی باشیم. نظارت بر حسن اجرای این موارد در چهار وزارتخانه، دانشگاه آزاد اسلامی و دانشگاه‌های حوزوی، از جمله وظایف هیأت عالی جذب است.

فارس: آقای کی‌نژاد، شکایت‌ها بیشتر حول چه موضوعاتی است؟

کی‌نژاد: ببینید، اولین اصل این است، عدم اجرای مصوبه در اعلان فراخوان. (سالی دوبار)

دوما، در آخرین فراخوان، حدود ۳۷ هزار نفر ثبت‌نام کردند. از این تعداد، حدود ۱۷ هزار نفر واجد شرایط بودند، برای جذب نیز حدود ۱۲۰۰ نفر مجوز گرفتند، طبیعی است که تعدادی از این افراد شکایت داشته باشند.

وظیفه ما به‌عنوان شورای عالی انقلاب فرهنگی این است که این افراد را راهنمایی کنیم. فردی که انتخاب نشده، لزوماً به این معنا نیست که صلاحیت نداشته است؛ ممکن است فرد دیگری نمرات و امتیازات بیشتری کسب کرده باشد.

درصد زیادی از افراد با توضیحات قانع می‌شوند، عده‌ای نیز احساس می‌کنند حقی از آنها ضایع شده و شکایت می‌کنند.

این شکایت سه مرحله دارد. ابتدا فرد به دانشگاه شکایت می‌کند، اگر قانع نشد، موضوع در وزارتخانه بررسی می‌شود و در مرحله آخر، اگر به شورای عالی انقلاب فرهنگی برسد، ما فرد را دعوت می‌کنیم و با حضور خودش، پرونده بررسی می‌شود.

در آنجا خودم با فرد صحبت می‌کنم و معمولاً ۹۹ درصد افراد قانع می‌شوند.
این کار علاوه بر اینکه جنبه اداری دارد، یک کار فرهنگی هم هست. فرد نباید دلسرد شود و بگوید چون در یک دانشگاه پذیرفته نشده، دیگر هیچ راهی ندارد.

گاهی به فرد می‌گوییم مثلاً با شرایطی که داری، در دانشگاهی دیگر می‌توانی وارد شوی. اگر دانشگاه دولتی امکانش نیست، دانشگاه غیردولتی یا غیرانتفاعی را معرفی می‌کنیم. اگر آن هم نشد، مؤسسات پژوهشی دولتی را پیشنهاد می‌کنیم.

حتی اگر هیچ‌کدام امکان‌پذیر نبود، پیشنهاد می‌کنیم چند نفر از این افراد با هم یک شرکت دانش بنیان تشکیل دهند و کار تحقیقاتی و فناوری انجام دهند.

ممکن است از نگاه اداری بگوییم ظرفیت کم بوده یا نمرات شما قابل قبول نبوده است، اما برای ما این افراد نخبه کشور هستند و نباید به‌راحتی از دست بروند.

یکی دیگر از موارد، مصوبه شورا درباره تقویم جذب است، فرد امروز در فراخوان شرکت می‌کند و فراخوان باید دو بار در سال برگزار شود.

قرار است حداکثر ظرف یک نیم‌سال، کار پرونده فرد به پایان برسد، اگر همه اعضای هیأت اجرایی اجماع داشته باشند، با فرد یک قرارداد یک‌ساله بسته می‌شود و تمام مزایای یک عضو هیأت علمی پایه یک را دارد؛ بیمه می‌شود و کار خود را در دانشگاه، اعم از تدریس یا تحقیق، آغاز می‌کند.

پرونده نیز هم‌زمان مسیر بررسی شکلی وزارتخانه را برای تأیید نهایی طی می‌کند.
گاهی تعداد شرکت‌کنندگان زیاد است و دانشگاه‌ها نمی‌توانند به‌سرعت جلسه تشکیل دهند.

پایان پیام/
#محمدعلی_کی‌نژاد #جذب_استاد

۱۰:۱۵ - ۴ شهریور ۱۴۰۵

حوزه و دانشگاه آموزش و پژوهش دانشگاه

۳ بازنشر ۱ واکنش ۲۳٫۶k بازدید

در پاسخ به @Journalist

پاسخ خود را ارسال کنید

۳ پاسخ

قدیمی‌ترین

غ